

Rus basınında Esat'ı eleştiren yazıların yayınlanmasını işaret olarak yorumlamak gerekir. Yıllardan beri ABD basınında da benzer durum vardır ve bunlar ilgili konuda politika değişikliğinin ilk işaretleridir. Rusya Federasyonu'nu Suriye'de ilgilendiren öncelikle Akdeniz kıyısındaki üsleri ve bu ülkedeki kalıcı varlığıdır. Esat sadece bir isimdir; o gider, başkası gelebilir. Devrim öncesindeki imparatorluk tecrübesi, SSCB zamanında dünya çapında bir devlet olmanın getirdiği büyük tecrübeyle Rusya, Suriye'de çözümsüzlük durumunun giderek aleyhine gelişebileceğini görmekte ve hiçbir çözüme yanaşmayan Esat yönetimine kızmaktadır.

Esat'ın devlet yönetme tecrübesi bulunmuyor. Londra'da göz doktorluğu yaparken babası Hafız Esat'ın isteği üzerine hanedanın sürdürücüsü olarak Suriye'ye gelmiştir. İktidarın babadan oğula geçtiği ülkelerde iktidarın sonraki adayı küçük yaşlardan itibaren devlet yönetiminde eğitilir, kendisine çeşitli görevler verilir; Esat bunları yaşamamıştır.

İnat ve çözümsüzlük temelinde politika yürütülemeyeceğini anlaması bu nedenle zordur.

ABD, Suriye'ye kuzey ve güneydeki üsleriyle yerleşmiş durumdadır.

Türkiye bu ülkedeki varlığını sürekli olarak büyütme ve kalıcılaştırmaktadır.

Suriye, İran ordusunun işgali altındadır ve İran ile Lübnan Hizbullah'ının desteği olmasaydı Suriye ordusu çoktan tükenmişti.

Esat rejimi arada bir açıklamalar yaparak yabancıların (Rusya dışındaki herkes) ülkeyi terk etmesini istemekte ve kimse tarafından ciddiye alınmamaktadır.

ABD ve Türkiye Esat rejimini haklı olarak muhatap almamakta ve ülkeyle ilgili sorunlarda

doğrudan Rusya ile görüşmektedirler.

Suriye’de yönetime bir şekilde dahil edilmesi gereken iki ayrı güç vardır.

Bunlardan ilki Kürtlerdir. Kürtlere özerklik verilmesine kesinlikle karşı çıkan Esat yönetimi böylece Kürtler üzerinden ABD’nin ülkedeki varlığını iyice meşrulaştırmaktadır.

Hoşuna gider veya gitmez ama Kürtler ülkede bir güçtür ve bunlarla bir şekilde anlaşmak gerekmektedir. Anlaşma yapıldıktan sonra da mücadele sürecektir ama dayatma gücü bulunmadığı halde hiçbir anlaşmaya yanaşmamak politika yapmak değildir. Rusya Kürtlerin varlığının ve haklarının yeni anayasaya geçirilmesini istemekte ama rejim reddetmektedir.

İkinci güç ise Nusayri rejiminin yıllardan beri başındaki en büyük derttir: İslamcılar ve somut olarak Müslüman Kardeşler. Bunların ülkede kitle desteği vardır. Suriye’nin nüfusu büyük oranda Sünnilerden oluşmaktadır (ABD işgaline kadar Baas Partisi’nin iktidarda olduğu Irak’taki durum tersinedir, bu ülkede Şiiler çoğunluktadır.). Müslüman Kardeşler’e yönelik ağır baskı ve 1982’de Hama’da yaşandığı gibi büyük katliamlar (en az 40 bin kişi öldürülmüştü) kitle tabanını ortadan kaldıramamıştır. Esad rejiminin Sünni burjuvaziyle anlaşması Müslüman Kardeşler’in kitle tabanı üzerinde önemli etki yaratmamış görünüyor.

Bu kesimle bir şekilde anlaşmak zorundasınız. Sürekli terör ve büyük katliama rağmen kitle destekleri duruyorsa, bu gerçekliği “ABD emperyalizmi destekliyor” bahanesiyle saklamak mümkün değildir. Yıllardan beri kangren olan bu sorunu tam olarak çözmek zordur ve hatta mümkün değildir çünkü işin içine cihatçı gruplar da karışmış, kimin ne olduğu belirsizleşmiştir.

Terör ve katliamla sorun çözülmüyorsa ve bu kesim Türkiye gibi başka ülkelerin müdahalesine de ek zemin hazırlıyorsa, bir şekilde çözülmesi gerekir. En azından bu grupları ayrıştıracak, aralarındaki çelişkileri artıracak düzenlemelere gidilmesi gerekir. Yılların birikmiş sorununda çözüme yönelmek hiç kolay değildir, burası açıktır ama sadece terör temelinde de kitle desteği olan bir güce karşı politika yapılmaz, yapılsa bile uzun vadede zararlı sonuçlar verir ve vermektedir de.

Anadolu Alevileri içinde şu sıralarda sorulan bir soru bulunuyor: neden biz Suriye'deki Nusayriler gibi devlette etkin olmadık?

Cevap hiç zor değildir ve bu kadar açık cevabın görülmemesi hayret vericidir.

Suriye'de Esat yönetimleri öncelikle orduya dayanır. Hafız Esat darbeye iktidara gelmiş yüksek rütbeli bir subaydı. Ordu Müslüman Kardeşler, Kürtler ve her çeşit muhalefete karşı kullanılmış büyük bir baskı gücüdür. Irak'taki Saddam yönetimi gibi ordu üzerinde kontrol yoksa Baas rejimi de yoktur.

Ek olarak en büyüğü Hama olan büyük katliam ve sürekli ağır baskı ve infazları eklemek gerekir. Suriye de tıpkı Saddam öncesi Irak gibi istihbarat örgütleri ülkesidir. Sadece muhalifleri değil birbirini de denetleyen istihbarat örgütleri vardır.

Nüfusun çoğunluğunu oluşturan Sünnilerin bir kesimiyle ittifak vardır ama bunun Sünni muhalefetin kitle tabanı üzerindeki etkisi sınırlıdır. Benzer durum Saddam zamanında Şii tabanın yapılan bütün baskı ve katliamlara rağmen varlığını korumasında da görülebilir.

Saddam rejiminin devrilmesinin ardından ABD 19. yüzyıldan kalma etnolojik bir belirleme olan "Onlar yabancı bir ülkede ancak kendilerine benzeyeni anlar" uyarınca hareket ederek Baas Partisi'ni ve orduyu feshetmiş, aralarında savaş tecrübesi bulunan subaylar dahil çok sayıda insan ortada kalmıştır. Buna yönetimi ele geçiren Şiiilerin Sünnileri dışlayıcı politikası da eklenince, Irak'ta Sünni ayaklanmasından doğan İslam Devleti hızla güçlenecektir. Verdiği büyük kayıplara rağmen İslam Devleti'nin ne Irak ve ne de Suriye'de bitmediği genel olarak kabul ediliyor. Bir yerde kitle tabanınız varsa gerileyebilirsiniz ama ortadan kalkmazsınız, bir süre sonra yeniden güçlü olarak ortaya çıkarsınız.

Bu kitle tabanının değişik önlemlerle geriletilmesi gerek, sadece baskı ve katliamla bu iş yürümüyor ve Rusya gibi imparatorluk tecrübesine sahip ülkeler de açmazı kolayca görüyorlar ve çözümsüzlükte ısrar eden Esat rejimiyle ilgili hoşnutsuzlukları artıyor.

Bakalım ne olur?

